

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn av Mimers Hus gymnasium Munin i
Kungälv kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälvskommun att senast den **2 december 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-9 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att ansvariga på skolan skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Samråd ska under utredningen ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.
- Rektorn ska se till att elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver.
- För de elever som enligt rektors beslut ska ges särskilt stöd ska rektorn se till att åtgärdsprogram utarbetas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas
- av studiero.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen; 33 § införandelagen)
- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Rektorn ska se till att eleverna får undervisning av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat, trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska följa upp och dokumentera skolenhetens resultat samt arbete med trygghet och studiero.
- Rektorn ska utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.
- Rektorn ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa samt se till att planeringen och åtgärderna för skolenheten dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i skolenhetens arbete med särskilt stöd. I tillsynen har det framkommit att många elever på introduktionsprogrammen inte når kunskapskraven. I olika utsträckning ger lärarna extra anpassningar till elever som i undervisningen är i behov av det. Dock arbetar inte skolan på sådant sätt att rektorn ser till att stödbehov för elever på introduktionsprogrammen utreds om det visar sig att extra anpassningar inte är tillräckligt eller om elever av andra skäl kan vara i behov av särskilt stöd, för att därefter besluta om åtgärdsprogram. Därmed saknar skolan den systematik i stödarbetet som krävs för att försäkra sig om att elever som är i behov av särskilt stöd får det. Med avsaknad av åtgärdsprogram hindras även eleverna möjligheten att överklaga stödåtgärderna. Bristerna i stödarbetet har förekommit under lång tid, vilket är allvarligt och sannolikt haft en negativ inverkan på elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Skolinspektionens tillsyn visar även att det finns brister i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Rektorn ser till att vissa resultat följs upp, men det saknas en koppling till undervisningens kvalitet i analysen av kunskapsresultaten. Det innebär att förståelsen för skolans kunskapsresultat blir otillräcklig och det kan leda till att effektiva åtgärder inte sätts in för att förbättra resultaten. De utvecklingsbehov som skolenheten identifierar utgår inte från en analys av skolenhetens resultat och resulterar i liten utsträckning i konkreta åtgärder, vilket kan leda till att önskad utveckling av undervisningen uteblir.

Tillsynen visar också att eleverna i vissa ämnen får undervisning av lärare som saknar behörighet och legitimation för undervisning i dessa ämnen. Det framkommer också i tillsynen att det inte är studiero för elever i flera klasser.

Tillsynen visar även att skolenheten har tillgång till elevhälsa men att omfattningen är begränsad och inte motsvarar elevernas behov. Elevhälsan har genomfört vissa förebyggande och hälsofrämjande insatser. Men mestadels har elevhälsans fokus varit på att genomföra insatser gentemot enskilda elever och att göra "akututryckningar" snarare än att arbeta förebyggande. Skolenhetens elevhälsa följer således inte skollagens krav om att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att arbetet med särskilt stöd vid Mimers Hus Munin inte följer skollagens krav för alla elever på skolenheten. Eleverna på introduktionsprogrammen får inte sina behov av särskilt stöd skyndsamt utredda och de ges inte heller särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver. Bedömningen grundar sig på följande. Trots att de ansvariga på skolenheten har konstaterat att flera av dessa elever har stora stödbehov har deras behov av särskilt stöd inte utretts utan eleverna får istället endast stöd i form av extra anpassningar som inte alltid leder till att eleverna når kunskapskraven. Skolinspektionen anser inte att den omständigheten att det saknats specialpedagog för eleverna under lång tid fråntar de ansvariga skyldigheten att se till att alla elever på skolenheten både får sina behov av särskilt stöd utredda och också ges det stöd som utredningen visar att de har behov av. Då flera av de elever som går på introduktionsprogrammen inte når kunskapskraven och intervju med lärare och rektor påvisar att det finns elever på dessa program som är i behov av särskilt stöd konstaterar Skolinspektionen att det anses vara synnerligen troligt att flera elever på skolenheten inte får sina behov av särskilt stöd tillgodosedda och som det inte utarbetats några åtgärdsprogram för.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska också utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionens utredning

I intervju med elevhälsan och skolledningen (bestående av rektorn samt två biträdande rektorer) berättar de att skolenhetens tillgång till specialpedagog varit starkt begränsad under de senaste tre åren. Under de perioder det funnits tillgång till specialpedagog har arbetet bara riktats mot de nationella programmen och således inte mot eleverna på

introduktionsprogram. Och så är även fallet i nuläget berättar lärarna och skollädaingen.

Detta har fått till följd att en del elever, på introduktionsprogram såväl som på nationella program, som skyndsamt behöver få sina stödbehov utredda inte fått detta, säger skollädaingen. Lärarna exemplifierar detta med en elev som fick vänta ett och ett halvt år på att en utredning genomfördes. Elevhälsans representanter uppger att det varierar mycket huruvida elevers stödbehov utreds skyndsamt eller ej. De berättar att tanken är att det ska hållas elevhälsokonferens där rektorn ska ta beslut om vilka elevers stödbehov som ska utredas. Sådana konferenser hålls även ibland, men det resulterar inte alltid i att utredningar görs, menar de. Anledningar till detta är bland annat att vissa vuxna elever inte vill delta i någon utredning och att skolan då har svårt att gå vidare och göra mer, säger elevhälsans representanter. Andra skäl uppges vara brist på specialpedagogisk kompetens.

Lärarna och elevhälsan ger under intervjuerna olika exempel på extra anpassningar som genomförs i undervisningen. I de fall eleverna på nationella program inte når kunskapskraven, trots att lärarna över tid genomfört extra anpassningar, berättar lärarna att de gör en anmälan till elevhälsan för utredning av elevers eventuella behov av särskilt stöd. Efter utredningen har det för en del elever på nationella program resulterat i att rektorn har fattat beslut om att utarbeta åtgärdsprogram för eleverna. Därefter har åtgärderna följts upp och utvärderats vid givna tillfällen, berättar lärarna.

Den biträdande rektorn, som ansvarar för elever på introduktionsprogram, uppger dock att hon inte fattar beslut om att elever på dessa program ska få, eller inte få, särskilt stöd och således beslut om åtgärdsprogram. I intervjuer med den biträdande rektorn, lärarna och elevhälsan berättar de att det inte finns några åtgärdsprogram för eleverna på introduktionsprogram. Detta trots att de menar att eleverna har stora stödbehov och kan anses vara i behov av särskilt stöd och att många elever, trots de extra anpassningar som getts, inte når kunskapskraven. Den biträdande rektorn berättar att frågan gällande om elever ska få stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd är något som de diskuterat mycket och att hon anser att hon inte fått tillräcklig vägledning i frågan från de myndigheter hon vänt sig till. Därför har de valt att enbart ge eleverna stöd i form av extra anpassningar. Det faktum att det saknats tillgång till specialpedagog har också bidragit till att de inte kunnat genomföra utredningar och ge särskilt stöd, berättar den biträdande rektorn.

Den biträdande rektorn berättar vidare att det faktum att eleverna på introduktionsprogrammen i stort sett saknat tillgång till specialpedagog under flera år bidragit till att skolan valt att ge stöd i form av extra anpassningar istället för att utarbeta åtgärdsprogram. Den biträdande rektorn, lärare och elevhälsan berättar att de istället för att skriva åtgärdsprogram för eleverna har andra former för att dokumentera elevernas stödbehov och andra arbetssätt för att stödja dem. Dokumentation görs istället i ett journalsystem. Lärarna och rektorn uppger dock att denna information inte blir tillgänglig för de lärare som ska undervisa eleverna och därmed ansvara för att eleverna får de extra anpassningar som de beslutat om.

Den biträdande rektorn berättar att stödinsatser till eleverna på introduktionsprogram bland annat handlat om att undervisningen sker i små grupper och att eleverna ska träffa ett begränsat antal vuxna under sina dagar i skolan. Stödinsatserna har också inneburit att elever ibland kan få sitta och arbeta avskilt och få enskilt stöd, berättar den biträdande rektorn. Elevhälsans representanter uppger dock att avsaknaden av specialpedagog för eleverna på introduktionsprogrammen har gjort att en del av dem inte fått stöd på det sätt och i den omfattning som krävs för att de ska kunna nå målen för utbildningen. Även skolledningen uppger att det finns elever på skolenheten som behövt särskilt stöd för att nå målen men inte fått sådant stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv kommuns verksamhet vid Mimers Hus Munin uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna vid Mimers Hus Munin inte ser till att alla elever får en utbildning som präglas av studiero. Skolinspektionens utredning visar visserligen att det i många klasser är god studiero på merparten av lektionerna, men det framkommer också att det i andra klasser inte är studiero under betydande delar av skolveckan och att eleverna därigenom inte ges möjlighet att tillägna sig den undervisning de har rätt till eftersom de får svårt att koncentrera sig på skolarbetet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens utredning

Våren 2018 skickade Skolinspektionen ut en enkät till elever i år 2 och den pedagogiska personalen vid skolenheten. På påståendet jag har studiero på lektionerna har cirka hälften av de svarande uppgett att de inte har det. Även på påståendet på lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet har ungefär hälften av de svarande uppgett att så är fallet. Bland den svarande pedagogiska personalen på skolenheten har cirka en tredjedel uppgett att det inte är studiero på lektionerna och att upprätthållandet av ordningen tar en stor del av undervisningstiden i anspråk.

Under besöket vid skolenheten har Skolinspektionen intervjuat elevgrupper från skolenhetens olika årskurser och program. I dessa intervjuer framkommer det att elever i merparten av klasserna upplever att de har god studiero på de flesta lektioner. Samtidigt uppger elever från en del klasser att det på vissa lektioner oftast är dålig studiero och att det under en vanlig vecka sammantaget är många timmar i veckan med dålig studiero.

Vid de tillfällen det är dålig studiero handlar det om att elever pratar högt om annat än skolarbetet, spelar i telefon eller "skoj-bråkar" med varandra, berättar eleverna. När det är så pass dålig studiero på lektionerna blir det svårt att jobba och eleverna hinner inte

med det de ska göra, säger de. Studieron varierar också beroende på vilken dag det är. Fredagar är det oftast sämst studiero, säger en grupp av elever. När det gäller frågan om vad lärarna gör för att stävja dålig studiero berättar eleverna att det på en del lektioner inledningsvis kan det vara lite stökigt och pratigt, men att lärarna då ser till att det blir tyst och ro så man kan jobba. På en del andra lektioner struntar lärarna i om det är studiero och om vi fokuserar på arbetet, säger eleverna. Då kan det hända att lärare sitter och kollar på Internet på sin skärm och inte gör något åt den dåliga studieron eller att elever fokuserar på annat än uppgifterna, berättar de. I likhet med eleverna berättar de intervjuade lärarna och skollädaressen att det för merparten av klasserna är studiero på de allra flesta lektioner, men att det ofta är dålig studiero på lektionerna för en del klasser.

Lärarna berättar att de inom respektive arbetslag diskuterat vilket gemensamt förhållningssätt de ska ha gentemot eleverna för att skapa studiero, men att någon motsvarande diskussion inte har förts bland lärarna på skolenhetsnivå. Vidare berättar lärarna att de har gemensamma ordningsregler på skolenheten som ska bidra till studiero och att de diskuterat dessa med eleverna. Enligt lärarna och eleverna varierar det dock mellan lärarna huruvida de ser till att de olika reglerna, bland annat regeln rörande användandet av mobiltelefoner, efterlevs och säger att det finns lärare som inte arbetar med att upprätthålla den regeln. Skollädaressen berättar att denna skillnad mellan lärare i att se till att de gemensamt överenskomna ordningsreglerna följs också är något som de sett under sina lektionsbesök och som lärare och elever också tagit upp i samtal med skollädaressen.

Elevhälsan berättar att de under lektionsbesök, men framförallt i hälsosamtal och andra samtal med eleverna, fått en bild av studieron i de olika klasserna. Även enligt elevhälsan varierar det mellan klasserna huruvida det är studiero på lektionerna. Eleverna i vissa klasser berättar för dem att det ofta blir stökigt och pratigt. Elever kan då prata eller skrika rakt ut. Det kan också handla om att de sitter och spelar spel på telefonerna, eller använder dem till att spela upp musik och att lärarna inte lyckas se till att detta upphör och att det blir studiero och fokus på uppgifterna, berättar elevhälsan. Detta har eleverna tagit upp med elevhälsan och säger att det är så pass störande att de inte får någon ro att fokusera på uppgifterna. Elevhälsan berättar också att de på förekommen anledning har arbetat aktivt med någon klass för att kunna bidra till bättre studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv kommuns verksamhet vid Mimerns Hus Munin uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Rektorn ser inte till att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det vid skolenheten finns lärare som undervisar i

ämnen som inte omfattas av deras legitimation och som har en tillsvidareanställning. Detta trots att det inom skolenheten finns andra lärare att tillgå med behörighet och legitimation för undervisning i de aktuella ämnena geografi, samhällskunskap, religionskunskap och historia som detta gäller. Det har inte heller framkommit några särskilda skäl med hänsyn till eleverna, av den karaktär som anges i förarbetena till skollagen, att inte använda lärare som har rätt behörighet och legitimation för undervisningen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. En annan lärare får bedriva undervisningen endast om det inte finns någon att tillgå i huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. I förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165, s. 268) anges att ett särskilt skäl till att inte använda en legitimerade och behöriga lärare som finns att tillgå kan vara att läraren har missbruksproblem.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt att huvudmannen ska inkomma med en förteckning över vilka lärare som undervisar eleverna vid Mimers Hus Munin, vilken anställningsform de har, vilka ämnen respektive lärare har legitimation för samt i vilka kurser lärarna undervisar under innevarande läsår. I denna har huvudmannen och rektorn uppgett att sex av de tillsvidareanställda lärarna förvisso har legitimation men undervisar i en eller flera ämnen som de saknar legitimation och behörighet för.

Skolinspektionen har begärt svar på kompletterande frågor rörande detta. I svaren på dessa frågor har rektorn uppgett att det för fyra av de sex lärarna inte finns några andra lärare att tillgå på skolenheten med behörighet för undervisning i de aktuella ämnena. För en av de sex lärarna har rektorn uppgett att denne undervisar i ämnena geografi, samhällskunskap och religionskunskap som läraren saknar legitimation och behörighet för. Anledningen till att använda läraren för undervisning som denne inte har behörighet och legitimation för, istället för andra lärare på skolenheten som har behörighet och legitimation för dessa ämnen, är att eleverna ska träffa ett så litet antal vuxna som möjligt under sin skoldag, uppger rektorn. I ett annat fall har rektorn uppgett att det rört sig om att tjänstefördelningen för läsåret i praktiken var färdig när läraren anställdes och att det var detta som gjort att läraren ifråga även använts för undervisning i geografi och historia som denne saknat legitimation och behörighet för trots att det finns lärare på skolenheten med legitimation och behörighet för undervisning i dessa ämnen.

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid Mimers Hus Munin inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens

mål. Det framkommer att tillgången till de olika kompetenserna som ska ingå i den samlade elevhälsan är för liten för att de ska kunna arbeta tillräckligt hälsofrämjande och förebyggande som en samlad resurs gentemot skolenhetens alla elever. Förvisso har elevhälsan genomfört en del insatser som kan betecknas som förebyggande och hälsofrämjande. Dock har merparten av insatserna som elevhälsan haft resurser att genomföra varit av åtgärdande karaktär och riktade till enskilda elever utifrån deras specifika behov eller åtgärdande mot grupper på förekommen anledning. Därtill framkommer att det även synes saknas tillräcklig tillgång till elevhälsans alla kompetenser för att genomföra de åtgärdande insatserna. Sammantaget bedömer således Skolinspektionen att det finns brister i elevhälsans arbete som behöver åtgärdas för att författningarnas krav ska vara uppfyllda.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Därutöver ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena till skollagen anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv (prop. 2009/10:165 s. 277).

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med lärarna, elevhälsan och skolledningen framkommer det att på Mimers Hus Munin, vid tiden för tillsynen, finns skolsköterska, kurator och specialpedagog. Vid behov finns även tillgång till psykolog och skolläkare. Under nämnda intervjuer framkommer det dock att tillgången till specialpedagog varit starkt begränsad under de senaste åren och att eleverna på introduktionsprogram inte har någon tillgång alls till specialpedagog. Vidare uppger skolsköterskan under intervju att även tillgången till skolsköterska under innevarande läsår varit för liten för att tillgodose de samlade behoven som de cirka 850 eleverna på skolenheten har. Skolsköterskan uppger att det faktum att elevernas behov inte kunnat matchas av tillgång till skolsköterska lett till att elevhälsan inte kunnat göra förebyggande insatser gentemot eleverna på språkinträdning i den omfattning som behövs. Elevhälsan menar att den begränsade tillgången till specialpedagog har lett till att eleverna inte får de specialpedagogiska insatser de är i behov av. Enligt elevhälsan har det även inneburit att de inte kunnat arbeta förebyggande med handledning till lärarna avseende undervisningen. En av elevhälsans medlemmar berättar också att elevhälsans förebyggande arbete på skolenheten endast sker i begränsad omfattning och mer har karaktären av att "släcka bränder".

Trots att elevhälsan säger att de upplever att de varit en för liten samlad resurs för att kunna tillgodose skolenhetens behov av insatser så har de genomfört en del förebyggande och hälsofrämjande insatser. Skolsköterskan har genomfört hälsosamtal och elevhälsan har genomfört ett informationsarbete med fokus på rökning. Vidare har elevhälsan varit involverad i framtagandet av skolenhetens likabehandlingsplan och

plan mot kränkande behandling och kuratorn har ibland deltagit på de lektioner i "livskunskap" som hållits för elever på introduktionsprogram. Elevhälsan har även arbetat en del med jämställdhetsfrågor i en klass och förebyggande mot stress i en klass på ett annat program, berättar de. De uppger emellertid att den knappa tilldelning av elevhälsoresurs till den stora skolenheten inte möjliggör för dem att genomföra alla de insatser de ser att enheten är i behov av. De säger att tyngdpunkten i deras arbete ligger på åtgärdande insatser gentemot enskilda elever.

Skolledningen uppger att gymnasieskolan haft dålig ekonomi och att detta gått ut över elevhälsan med uteblivna tillsättningar av tjänster som följd. Verksamheten på introduktionsprogrammen har blivit extra drabbad av detta, säger skolledningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälvskommuns verksamhet vid Mimers Hus Munin uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälvskommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn vid Mimers Hus Munin inte tar ansvar för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs för att utveckla verksamheten. Vissa kunskapsresultat för de nationella programmen sammanställs, men skolenheten saknar en analys av resultaten kopplad till de olika ämnena och kurserna. Tillsynen visar att skolan beskriver vissa generella saker som ska genomföras inom enheten, men att rektorn inte fattar beslut om utvecklingsinsatser utifrån en analys av kunskapsresultaten. Gällande arbetet för trygghet och studiero gör skolenheten en uppföljning av elevernas trygghet och vidtar vissa åtgärder för att bidra till att eleverna ska uppleva en högre grad av trygghet i skolan. Någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas studiero har dock inte gjorts. Sammantaget bedömer därför Skolinspektionen att det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs vid Mimers Hus Munin strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Skolinspektionens utredning

Inför tillsynen har Skolinspektionen begärt att huvudmannen skickar in skolenhetens

aktuella dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen har skickat in tre olika dokument. I det ena, som har titeln "Gymnasieskolan SKA-rapport 3 underlag Mimers Hus Munin", redogörs för hur stor andel av eleverna på skolenhetens nationella program som har gymnasieexamen efter tre år samt meritpoängen för respektive program. Dokumentet innehåller även en redovisning av hur stor andel av eleverna på de olika introduktionsprogrammen som går vidare till nationellt program. I dokumentet finns också vissa beskrivningar och analyser av lärarnas behov av kompetensutveckling och användandet av digitala hjälpmedel samt en redovisning av skolenhetens styrkor och utvecklingsbehov. Någon analys av resultaten och undervisningen finns inte i detta dokument. Resultatredovisning per ämne och analys av hur undervisningen påverkat resultaten saknas. I det andra dokumentet, med titeln "Gymnasieskolan SKA-rapport 3 underlag chefs/programnivå IM" återfinns samma information som i det första dokumentet rörande andel elever på introduktionsprogrammen som går vidare till nationellt program och diskussion om lärarnas kompetens rörande användandet av digitala hjälpmedel och utvecklingsbehov för introduktionsprogram. Även i detta dokument saknas en redovisning och analys av resultaten och undervisningen i de olika ämnena. I det sista dokumentet, benämnt "Systematiskt kvalitetsarbete läsåret 18/19", ges korta beskrivningar av skolenhetens arbete med planen mot kränkande behandling och hur elevhälsan arbetat fram en "reviderad elevväredegång". Det ges också en kortfattad analys av den senaste elevenkäten genom att det konstateras att "utifrån enkätresultaten har vi i olika sammanhang tagit upp och diskuterat stimulans, tillit till elevens förmåga och anpassningar". Någon mer analys av värdegrundsarbetet ges inte och inte heller detta dokument innehåller någon analys av undervisningen och kunskapsresultaten. I dokumenten finns det inte heller någon uppföljning och analys av elevernas studiero.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2017/18 fick 75 procent av eleverna på Mimers Hus Munin som läste kursen matematik 4 högre kursbetyg än resultatet på det nationella kursprovet. I skolenhetens nämnda dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet finns dock inga redovisningar av resultat på de nationella kursproven. Således finns det i dokumentationen inte heller några analyser av sådana resultat och hur de avviker, som i fallet ovan, mot satta betyg i kurserna. I intervju med rektorn uppger han att skolan genomför ett arbete med att titta på resultaten från de nationella proven men att han inte följt upp, och därmed inte kan svara på, varför det blivit en så pass stor diskrepans mellan provresultat och kursbetyg i denna kurs.

I intervju med lärarna framkommer att de inte genomför några uppföljningar av resultaten kopplat till undervisningen. Lärarna säger att det som de och rektorn fokuserat på i uppföljningar istället handlat om yttre faktorer som påverkar elevernas förutsättningar att ta till sig undervisningen. Som exempel på detta nämner de uppföljning av elevernas närvaro. Den biträdande rektorn, som ansvarar för introduktionsprogrammen, berättar under intervju att hon och lärarna som undervisar på introduktionsprogrammen under detta läsår börjat arbeta utifrån "BRUK", det vill säga den arbetsgång för systematiskt kvalitetsarbete som Skolverket tagit fram. Lärarna som undervisar på introduktionsprogram berättar dock att det saknas sammanställningar av satta betyg i de olika ämnena som eleverna fått undervisning i och att de därför inte kunnat göra några analyser av kunskapsresultaten.

Skolinspektionen har frågat lärarna om rektorn, som en del av att skapa sig ett underlag för att analysera skolenhetens samlade kunskapsresultat, gett dem i uppgift att analysera vad som fungerat väl respektive vad som behöver utvecklas i deras undervisning. Lärarna har då uppgett att de inte fått någon sådan uppgift och således inte gjort några sådana analyser. De säger att de har koll på elevernas kunskapsutveckling men att de inte sammanställer och dokumenterar elevernas utveckling mot kunskapsmålen. Lärarna berättar att de efter läsårets slut förvisso fått sitta i grupper och titta på skolenhetens resultat men att de alltså inte gjort några analyser av sin egen undervisning som kunnat ligga till grund för en samlad analys av skolenhetens undervisning och resultat. I intervju med rektorn och de biträdande rektorerna uppger rektorn att de inför detta läsår valt att inte satsa på en analys av kunskapsresultaten när de fokuserat på utvecklingsåtgärder. Istället har de fokuserat på de resultat som kom fram i GR-enkäten¹ som bland annat handlade om elevernas behov av anpassningar, berättar rektorn. De intervjuade lärarna berättar att eleverna får svara på olika enkäter med frågor om trygghet och trivsel och att de ibland får ta del av resultaten från dessa. Lärarna berättar också att de har en rutin för att anmäla signaler om att elever blivit utsatta för kränkande behandling till skolledningen. Vissa av lärarna säger emellertid att de inte upplever att de har en samlad bild av hur förekomsten av kränkande behandling bland eleverna ser ut och det har inte heller gjorts någon uppföljning och analys av skolenhetens arbete för motverka att elever blir utsatta för kränkande behandling. Andra lärare som intervjuats menar att tryggheten för eleverna följs upp och att rektorn ofta är ute i deras klasser och pratar med eleverna om frågor som rör elevdemokrati och värdegrund.

I skolans ovan nämnda dokumentation över det systematiska kvalitetsarbetet beskrivs vissa generella åtgärder som ska vidtas såsom att "göra krisplanen känd samt genomföra krisövning", "implementera likabehandlingsplan och anmälan om kränkande behandling med all personal", "individuella studieplaner", "plan för digitalisering på enheten", "kollegialt lärande – att starta arbetet för att öka det gemensamma lärandet och utvecklingen kring anpassningar inom ramen för undervisning" och "utvecklingsorganisationen: att få till en gemensam utvecklingsgrupp på skolan med fokus på det kollegiala lärandet". Dessa åtgärder är dock generella och utgår inte från resultatet av någon analys av kunskapsresultaten i de olika ämnena/kurserna". På den skriftliga frågan till rektorn inför tillsynen rörande vilket utvecklingsarbete som genomförts inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet under det senaste året och varför just dessa valts har rektorn svarat att man utifrån resultat från Skolinspektionens elevenkät startat ett arbete. Då man i enkätresultatet sett att skolan brister i anpassningar, delaktighet och tilltro till elevernas förmåga har man dragit slutsatsen att det behöver ske en satsning på dessa frågor. I detta arbete uppger rektorn att man använder Skolverkets material kring kollegialt lärande, med inriktning på "Inkludering och delaktighet – eleven och lärmiljön i fokus". Detta i syfte att gemensamt förstå behovet av förändring i förhållningssätt.

¹ Göteborgsregionens enkät som bland annat elever i år 2 vid regionens olika gymnasieskolor besvarar årligen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv kommun verksamhet vid Mimers Hus Munin uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Kungälv kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

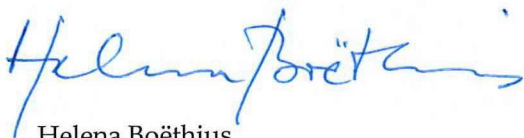
Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Kungälv kommun uppfyller författningarnas krav inom arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten).

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Kungälv kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Kristina Svensson och juristen Ingrid Hesselén Brunius deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Helena Boëthius
Beslutsfattare

Daniel Talje
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Mimers Hus gymnasium Munin

Fakta om Mimers Hus gymnasium Munin

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kungälv kommun under våren 2019.

Mimers Hus gymnasium Munin besöktes av Skolinspektionen den 24 april 2019 och den 25 april 2019.

Mimers Hus är en kommunal gymnasieskola i Kungälv kommun. Skolan är indelad i de två skolenheterna Hugin och Munin. Mimers Hus Munin, som detta beslut avser, omfattar de nationella programmen naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, industritekniska programmet samt fordons- och transportprogrammet. Vidare har skolenheten elever på introduktionsprogrammen individuellt alternativ, språkintröduktion och yrkesintröduktion. Vid tiden för tillsynen har skolenheten 676 elever på de nationella programmen och 174 elever på intröduktionsprogrammen. Skolenheten leds av en rektor och två biträdande rektorer.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 24-25 april 2019. Besöket genomfördes av Daniel Talje och Kristina Svensson.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik fick 81 procent av eleverna som avslutade utbildningen på bygg- och anläggningsprogrammet läsåret 2017/18 vid Mimers Hus Munin en gymnasieexamen. Under samma läsår var genomsnittet som avslutade motsvarande program med en gymnasieexamen i riket 90 procent. Motsvarande andel på el- och energiprogrammet var 96 procent (92 procent i riket) medan andelen var 95 procent på fordons- och transportprogrammet (87 procent i riket). Samtliga elever på industritekniska programmet fick examen (93 procent i riket), medan motsvarande andel på naturvetenskapsprogrammet var 94 procent (94 procent även i riket) och 85 procent på teknikprogrammet (90 procent i riket).

Enligt Skolverkets statistik var den genomsnittliga betygspoängen för eleverna på ovan nämnda program följande under läsåret 2017/18. 14,1 på bygg- och anläggningsprogrammet (13,0 i riket), 12,3 på el- och energiprogrammet (12,7 i riket), 13,9 på fordons- och transportprogrammet (12,7 i riket), 14,0 på industritekniska programmet (13,5 i riket), 14,4 på naturvetenskapsprogrammet (15,9 i riket) och 14,5 på teknikprogrammet (14,4 i riket). Det saknas nationell statistik över kunskapsresultaten för elever på intröduktionsprogram.

Inför tillsynen av skolenheten har Skolinspektionen begärt att huvudmannen skickar in skolenhetens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen har bland annat skickat in dokumentet "Gymnasieskolan SKA-rapport 3 under chefs/programnivå IM". I detta dokument redovisas hur stor andel av eleverna som efter föregående läsår avslutat sina studier vid respektive intröduktionsprogram, men dokumentet saknar en redovisning av kunskapsresultat för eleverna på dessa program.